

Textos i audiovisuals etnogràfics

Codi: 101277
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Jorge Grau Rebollo
Correu electrònic: Jordi.Grau@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Lucía Sanjuán Núñez

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit per a cursar aquesta assignatura.

Objectius

Assignatura de primer curs que desenvolupa la formació que es considera bàsica per a cursar els estudis d'Antropologia. Constitueix part de la matèria *Conceptes i camps bàsics de l'antropologia*.

En aquesta assignatura es treballa l'anàlisi de conceptes i camps clàssics de l'Antropologia a través dels textos etnogràfics i les fonts audiovisuals, tot situant les categories descriptives i teòriques en el context històric de la disciplina i mostrant de manera crítica els recursos estilístics dels documents etnogràfics.

En acabar l'assignatura, l'alumne/a serà capaç de:

- Reconèixer la variabilitat cultural i prevenir la formulació de judicis etnocèntrics.
- Gestionar les fonts d'informació etnogràfica clàssiques i actuals de cara a l'obtenció de dades.
- Explicar i exposar els resultats de l'anàlisi del corpus etnogràfic seleccionat.

Competències

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits del parentiu, l'economia, la política i la religió.
2. Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la gènesi d'aquesta per evitar les projeccions etnocèntriques.
3. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
4. Identificar les teories relatives a les accepcions del concepte de cultura.
5. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
6. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.
7. Prendre consciència de la diversitat cultural a través de l'etnografia.
8. Utilitzar el corpus etnogràfic en la crítica cultural.

Continguts

Etnografia, alteritat i cultura.

- Aproximació al debat sobre el concepte "cultura".
- La construcció sociocultural de l'alteritat.
- Variabilitat i comparació cultural.
- Etnografia, textos i audiovisuals etnogràfics.
- Arxius etnogràfics. Els HRAF i els e-HRAF.

Textos i audiovisuals etnogràfics. Aproximació als grans camps clàssics de l'antropologia a través de l'etnografia.

- Els contextos històrics de l'etnografia.
- Estratègies de subsistència i sistemes econòmics.
- Gènere i organització del parentiu.
- Institucions polítiques.
- Sistemes de creences.

L'etnografia en el context actual.

- Aportacions de l'etnografia als debats socials actuals.
- Els textos audiovisuals com a documents etnogràfics.
- Nous formats i suports de registre etnogràfic.

Metodologia

Metodologia Docent:

- Classes magistrals amb suport de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (NTIC).
- Presentació i directrius per a la cerca autònoma de documentació en arxius, bases de dades etnogràfiques i elaboració de treballs.
- Visionat i discussió de documentals etnogràfics.
- Elaboració de recensions i treballs bibliogràfics (individuals o en grup) a partir d'una guia per a la seva elaboració.
- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums.

Activitats Formatives:

- Classes teòriques i sessions de discussió orientada de documents audiovisuals i escrits.
- Sessions de treball dirigit en àules d'informàtica i multimèdia.
- Definició i gènesi disciplinar de paraules i conceptes clau.
- Simulacions de cerca i buidat de dades etnogràfiques en formats multimèdia.
- Lectura comprensiva i discussió de textos, i anàlisi de productes audiovisuals de contingut etnogràfic.
- Estudi individual i discussió en equip prèvia a la presentació de treballs.
- Exposicions orals i elaboració de treballs en entorns virtuals d'ensenyament-aprenentatge.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi de documents etnogràfics textuais, audiovisuals i d'arxiu.	12	0,48	1, 2, 3, 5, 7, 8
Exposicions del/la docent	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals presencials i virtuals	14,7	0,59	3, 5
Tutories per als treballs requerits	14	0,56	1, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació (arxius, repositoris, etc.)	20	0,8	3, 8
Estudi personal i preparació de treballs	37	1,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Lectures i visionats	22	0,88	1, 3, 4, 5, 6

Avaluació

Mòdul 1: (a) Procés de creació d'un blog, en grup, a partir del guió que s'explicarà a classe i es trobarà al Moodle + (b) Presentació presencial (a classe) del blog. Ponderació: **40 %**.

El mòdul es considerarà no avaluable si el blog no està enllestit i disponible en la data fixada.

L'assistència a la sessió pràctica dels ehref i a les tutories és obligatòria.

A l'espai de l'assignatura al Moodle trobareu el guió amb indicacions precises per a la seva elaboració, així com els criteris d'avaluació (rúbrica).

Mòdul 2: Examen, individual, sobre els continguts treballats a classe i el dossier de lectures obligatòries. **40%**.

El mòdul es considerarà no avaluable si l'estudiant no realitza l'examen en la data i hora fixada per a realitzar-ho.

Mòdul 3: Participació activa de cada estudiant a classe. Ponderació: **20%**.

Trobareu més informació sobre les activitats avaluable en aquest mòdul al Moodle de l'assignatura.

Les activitats avaluatives d'aquest mòdul no són recuperables.

Procediment de revisió de les qualificacions:

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

La qualificació final de l'assignatura serà de **no evaluable** si no es completa l'avaluació de, com a mínim, dos mòduls.

Per a poder **reavaluar** l'assignatura s'ha de tenir, com a mínim, un mòdul aprovat i haver completat l'avaluació dels mòduls 1 i 2.

Al Moodle de l'assignatura trobareu un document de preguntes freqüents amb informació detallada sobre l'organització general de l'assignatura, la forma d'avaluació i informació útil per a preparar treballs i presentacions.

Important:

- Cada alumne/a ha de dur a terme les activitats proposades al grup on s'ha matriculat.
- No s'acceptaran evidències d'avaluació lliurades fora de termini o que no s'ajustin als estàndards de format que figuraran al Moodle de l'assignatura.
- Cada exercici ha de ser el resultat original del treball de l'estudiant o grup. No podeu copiar d'altres fonts (siguin treballs acadèmics, publicacions, planes web, etc.) sense citar-ne correctament l'autoria. Si teniu dubtes respecte a què constitueix plagi, consulteu el document de preguntes freqüents al Moodle de l'assignatura.
- És molt important tenir present que els materials que feu servir per a preparar els treballs (llibres, articles, documents audiovisuals, planes web, etc.) poden estar subjectes a propietat intel·lectual i drets d'autor. A la següent adreça trobareu la informació i ajuda que el Servei de Biblioteques de la UAB ha preparat a tal efecte: <http://blogs.uab.cat/dretsautor>. Consulteu-la davant de qualsevol dubte. Reviseu també el document de preguntes freqüents que estarà disponible al Moodle.
- Consulteu les rúbriques i criteris d'avaluació al Moodle de l'assignatura.

Dates previstes d'avaluació i tutorització a l'aula (pot haver modificacions per diverses raons al llarg del curs; les dates definitives es comunicaran a classe i es penjaran al Moodle):

- Formació de grups (Mòdul 1): 4 d'octubre de 2018 (els confegirà el/la professor/a al Moodle).
- Sessió pràctica eHRAF: 11 d'octubre de 2018 (grup 1) i 16 d'octubre de 2018 (grup 2).
- Sessions de tutorització de treballs del Mòdul 1: 18 i 23 d'octubre, 20 i 22 de novembre de 2018 (grups 1 i 2).
- Obertura del blog per a consulta, treball a l'aula i avaluació: 4 de desembre de 2018.
- Presentacions dels blogs (Mòdul 1): 11, 13, 18 i 20 de desembre de 2018 (grups 1 i 2).
- Examen (Mòdul 2): 8 de gener de 2019.

Les activitats d'avaluació corresponents al mòdul 3 s'aniran fent a classe al llarg del quadrimestre.

Consulteu regularment el Moodle de l'assignatura per a la confirmació d'aquestes dates.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen escrit	40%	0	0	2, 4, 7
Exercici, en grup, articular sobre la creació i presentació a classe d'un blog amb informació etnogràfica.	40%	0	0	1, 2, 5, 6, 7, 8
Participació activa a classe	20%	0,3	0,01	1, 3, 4, 5, 7, 8

Bibliografia

Dossier de lectures:

- Bohannon, Laura (1998 [1996]) "Shakespeare en la Selva", en Boivin, Mauricio, Rosato, Ana y Arribas, Victoria (eds.) (1998) *Constructores de otredad. Una introducción a la Antropología Social y Cultural*. Buenos Aires: Eudeba; pp: 75-80. [Original: Bohannon, Laura (1966) "Shakespeare in the bush". *Natural History*, 75: 28-33.
- Malinowski, Bronislaw (1986 [1922]) "Introducción: objeto, método y finalidad de esta investigación", a *Los Argonautas del Pacífico Occidental*. Vol.1. Barcelona: Planeta. pp. 19-42.
- Ruby, Jay (1996) "Visual Anthropology", en Levinson, David y Ember, Melvin (Eds.) *Encyclopaedia of Cultural Anthropology*. New York: Henry Holt and Company, pp: 1345-1351. (Disponible online en <http://astro.temple.edu/~ruby/ruby/cultanthro.html>).
- San Román, Teresa (1997). "Viejas estrategias para las crisis nuevas", en *La diferencia inquietante*. Madrid: Siglo XXI, pp. 168-211

Etnografia per al treball de Mòdul 1.

- Mallart, Lluís (1992) *Sóc fill dels Evuzok. La vida d'un antropòleg al Camerun*. Barcelona: Edicions La Campana. [Versió en castellà: Mallart, Lluís (2007) *Soy hijo de los Evuzok. La vida de un antropólogo en Camerún*. Barcelona: Ariel].

Llistat de documentals etnogràfics per avaluació. [Atenció:Consulteu regularment el Campus Virtual per a possibles modificacions en aquest apartat].

- Bosio, B.; Molins, P. (1993) *Los Pigmeos, días de miel*. 50 min., Color.
- Flaherty, R. (1922) *Nanook of the North*, Pathé, [*Nanook el esquimal*]. USA. 70 min., B/N. (versión en castellano).
- Giner Abati, F. (2000) *Cambio cultural*. Serie *Los últimos indígenas*. RTVE. España, 30 min. Color.
- Pancorbo, Luis (2012 [1998]) *Bosquimanos*. Serie *Otros Pueblos*. RTVE. 45 min. Color.

Text suport Audiovisuals i treball audiovisuals:

- Grau Rebollo, Jorge (2001) *Antropología Social y Audiovisuales. Aproximación al análisis de los documentos fílmicos como materiales docentes*. Bellaterra: Publicacions d'Antropologia Cultural, UAB

Base de dades (arxiu etnogràfic) on-line (amb accés exclusivament des del Campus de la UAB o, des d'un altre ordinador connectat amb la UAB a través d'una Xarxa Privada Virtual):

- Electronic Human Relation Area Files: <http://ehrafworldcultures.yale.edu/ehrafe/>
- Human Relation Area Files: <http://www.yale.edu/hraf/userguides.html>

Bibliografia general:

Es recomana tenir un manual d'antropologia general a mà pel seguiment del curs. Es pot fer servir, per exemple, qualsevol dels següents:

- ANTA FÉLEZ, JL; LAGUNAS ÁRIAS, D. (2002) *Introducción a la Antropología Social*. Pachuca (México): Universidad Autónoma del Estado de Hidalgo.
- BEATTIE, J. (1978) *Otras culturas*. México D.F.: F.C.E.
- BOHANNAN, P. (1992) *Para raros, nosotros. Introducción a la antropología cultural*. Madrid: Akal.
- EMBER, Carol; EMBER, M. (1997) *Antropología cultural*. Madrid: Prentice Hall.
- FRIGOLÉ, J. [et al.] (1995) *Antropología Social*. Barcelona : Proa.
- HARRIS, M. (1998 [1981]) *Introducción a la antropología general*. Madrid: Alianza.
- KOTTAK, C. Ph. (2003) *Espejo para la humanidad. Introducción a la antropología cultural*. Madrid: McGraw-Hill. Tercera edición.
- LLOBERA, J.R. (1999) *Manual d'antropologia social*. Barcelona: Àgora, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.

Quant a diccionaris d'Antropologia, podeu fer servir, entre d'altres, els següents:

- AGUIRRE, Á. (Ed). (1993) *Diccionario temático de antropología*. Barcelona: Boixareu.
- BONTE, Pierre; IZARD, Michael; ABÉLÈS, Marion [et al] (1996) *Diccionario de Etnología y Anropología*. Madrid: Akal.
- GRESLE, François [et al] (1994) *Dictionnaire des scienceshumaines : sociologie, anthropologie*. Paris : Fernand Nathan.
- ORTÍZ GARCÍA, Carmen; SÁNCHEZ GÓMEZ, Luis Ángel (Eds.) (1994) *Diccionario histórico de la Antropología Española*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Departamento de Antropología de España y América.

Per a desenvolupar les diverses entrades del temari, podeu recórrer, entre d'altres, a les següents referències:

Primera part:

- AZCONA, J. (1987) *Para comprender la antropología*. Estella: Verbo Divino.
- BANKS, Marcus; MORPHY, Howard (eds.) (1997). *Rethinking Visual Anthropology*. New Haven: Yale University Press; pp: 216-239.
- CAVALLI-SFORZA, L.; CAVALLI-SFORZA, F. (1994) *Qui som?* Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- CARRITHERS, Michael (2010 [1992]). *¿Por qué los humanos tenemos culturas? Una aproximación a la Antropología y la diversidad social*. Madrid: Alianza.
- CRAWFORD, P.I.; TURTON, D. (eds). (1992) *Film as ethnography*. Manchester: Manchester University Press.
- DÍAZ de RADA, Á. (2010). *Cultura, Antropología y Otras Tonterías*. Madrid: Trotta.
- GONZALEZ ECHEVARRÍA, Aurora (1990) *Etnografía y comparación. La investigación intercultural en Antropología*. Bellaterra, UAB: Publicacions d'Antropología Social.

- GONZALEZ ECHEVARRÍA, Aurora(1995) "Els Human relation Area Files i la Comparació Transcultural", en *Revista d'Etnologia de Catalunya* , (7), Juliol 1995, pp: 88-101.
- GRAU REBOLLO, J. (2002) *Antropología Audiovisual*. Barcelona: Bellaterra.
- HOCKINGS, P.. (1995 [1975]) (ed.) *Principles of Visual Anthropology*. The Hague: Mouton.
- KAHN, J.S. (Ed.) (1975) *El concepto de cultura: textos fundamentales*. Barcelona: Anagrama.
- LAGACÉ, R. O. (1974) *Nature and use of the HRAF files: a research and teaching guide*. New Haven: Human Relations Area Files, cop.
- MURDOCK, G.P. (1949) *Social Structure*. Nueva York: The Free Press.
- MURDOCK, G.P. (1975) "Muestra etnográfica mundial", en LLOBERA, J.R. (Ed.) (1975) *La antropología como ciencia*. Barcelona: Anagrama; pp: 23-229.
- ROSSI, I.; O'HIGGINS, E. (1981) *Teorías de la cultura y métodos antropológicos*. Barcelona: Anagrama

Segona part:

- BARTH, F.; GINGRICH, A.; PARKIN, R.; SILVERMAN, S. (2005) *One discipline, four ways: British, German, French, and American Anthropology*. Chicago: Chicago University Press.
- BOHANNAN, P.; GLAZER, M. (1991) *Los fundamentos del pensamiento antropológico moderno*, Madrid: CSIC.
- DARNELL, Regna (comp.) (1974) *Readings in the History of Anthropology*, New York: Harper & Row Publishers.
- EVANS-PRITCHARD, E.E. (1987) *Historia del pensamiento antropológico*. Madrid: Cátedra.
- FIRTH, R. (Ed.) (1974) *Temas de antropología económica*. México: F.C.E.
- FONS, Virginia; PIELLA, Anna; VALDÉS, María (2011) *Procreación, crianza y género: aproximaciones antropológicas a la parentalidad*. Barcelona: PPU.
- FOX, R. (1980 [1967]) *Sistemas de Parentesco y Matrimonio*. Madrid: Alianza.
- GLUCKMAN, M.; DOUGLAS, Mary; HORTON, R. (1988) *Ciencia y brujería*. Barcelona: Anagrama.
- GODELIER, M (1982) *La producción de los grandes hombres*. Madrid: Akal.
- GODELIER, M. (Ed.) (1976) *Antropología y economía*. Barcelona: Anagrama.
- GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora; SAN ROMÁN, Teresa; VALDÉS, Ramón (2000[1986]). *Tres escritos introductorios al estudio del parentesco*. Bellaterra, UAB: Publicacions d'Antropologia Cultural.
- HARRIS, M. (1983) *El desarrollo de la teoría antropológica*, Madrid: Siglo XXI.
- LEWELLEN, T. (1985) *Antropología política*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- LLOBERA, J.R. (1979) *Antropología política*. Barcelona: Anagrama.
- MEILLASSOUX, C. (1987) *Mujeres, graneros y capitales*. Barcelona: Icària.
- MERCIER, P (1995) *Historia de la antropología*. Madrid: Península
- PALERM, Á. (1980) *Antropología y Marxismo*. México D.F.: Editorial Nueva Imagen..
- REYNOSO, C. (1998) *Corrientes en antropología contemporánea*. Buenos Aires: Biblos.

- SERVICE, E. (1990) *Los orígenes del estado y la civilización*. Madrid: Alianza.
- STOCKING, G. W. (1999) *After Tylor. British Social Anthropology, 1888-1951*. London: The Athlone Press.
- VOGET, F.W. (1975) *A History of Ethnology*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Tercera part:

- ARDEVOL, Elisenda (2005).
Catálogo de sueños: las relaciones interpersonales por Internet como producto de consumo. Simposio Antropológico.
- GRIMSHAW, Anna. (2011). The bellwether ewe: Recent developments in ethnographic filmmaking and the e
- INDA, J.X; ROSALDO, R. (Eds.) (2002) *The Anthropology of Globalization: a reader*. Malden, Mass. : Blackwell Publishers.
- MARGOLIS, Eric; PAUWELS, Luc (Eds.) (2011) *The SAGE Handbook of Visual Research Methods*. London: SAGE
- PINK, Sarah (2009) *Doing Sensory Anthropology*. London: Sage.
- PINK, Sarah (Ed.) (2009 [2007]) *Visual Interventions. Applied Visual Anthropology*. New York, Oxford: Berghahn Books
- PINK, Sarah. (2011). Images, senses and applications: Engaging visual anthropology. *Visual Anthropology*, 24(5), 437-454.

Qualsevol novetat al respecte es comunicarà puntualment a través del Moodle de l'assignatura.